

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Het publieke leven van de smartphone-generatie

1 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg met een voorbeeld uit tekst 1 wat het betekent dat de mens zich tot zichzelf-in-de-wereld verhoudt: mensen reflecteren op zichzelf en hun omstandigheden, zoals wanneer je een online profiel maakt / je kleding kiest 1
- een uitleg met een voorbeeld uit tekst 1 dat mensen volgens Cassirer van dieren verschillen omdat ze zich uitdrukken in symbolen, zoals in de vormgeving van hun online profiel / in hun kledingkeuze 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Mensen verhouden zich tot zichzelf-in-de-wereld, omdat ze niet samenvallen met hun omstandigheden, maar hun leven in de wereld steeds kunnen evalueren. Dat vermogen tot reflectie zie je ook bij de jongeren die nadenken over de vormgeving van hun online profiel op Instagram. Ze reflecteren op wie ze zijn, wie ze willen zijn en hoe ze gezien willen worden 1
- Volgens Cassirer verschillen mensen van dieren omdat ze zichzelf uitdrukken in tekens. Bij het vormgeven van een online profiel drukken de jongeren in tekst 1 hun zelfverhouding uit in symbolische beeldtaal 1

2 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat de selfies op Instagram passen bij het moderne ideaal van authenticiteit omdat eigenheid / individuele zelfexpressie / jezelf ontwerpen in plaats van meegaan met de massa hierin gewaardeerd kan worden 1
- een argumentatie met het voorbeeld van de selfies op Instagram of dit moderne ideaal van authenticiteit zichzelf ondermijnt 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- De selfies passen bij het moderne ideaal van authenticiteit omdat ze de mogelijkheid bieden om je eigenheid te laten zien. Met selfies kunnen instagrammers zelf hun imago bepalen, door originele outfits en bijzondere ervaringen te tonen. Het 'grappige meisje' van de groep laat bijvoorbeeld zien wat haar uniek maakt, door lelijke foto's van zichzelf te plaatsen 1
 - Het moderne ideaal van authenticiteit ondermijnt zichzelf volgens mij. Wanneer iedereen uniek wil zijn en het anders wil doen dan een ander, maar zich daarbij richt op de heersende 'Kim Kardashian-beeldcultuur', worden individuen gevoeliger voor druk en manipulatie. De kans dat deze selfiecultuur ons beïnvloedt en ons zelfbeeld op oneigenlijke manier bepaalt, wordt door ons authenticiteitsideaal dus juist groter 1
- of
- De moderne invulling van authenticiteit ondermijnt zichzelf volgens mij niet. Je ziet bij het 'grappige meisje' dat het haar lukt om zichzelf te laten zien, terwijl ze zich niet naar de normen van de selfies voegt. Ze speelt met de 'regels' en verzet zich ertegen. Hieruit blijkt dat individuele zelfexpressie heel goed mogelijk is binnen de heersende normen van de selfiecultuur 1

3 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat Instagram zo is opgezet dat macht automatiseert door permanente zichtbaarheid 1
- een uitleg met het voorbeeld van 'aan een ideaalplaatje voldoen' dat op Instagram sprake is van normalisering omdat de heersende beeldcultuur als normaal wordt voorgesteld / afwijkingen worden weggedrongen 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- De automatisering van de macht op Instagram is erin gelegen dat iedereen, door de wijze waarop Instagram is opgezet, op elk moment kan meekijken naar wat er gebeurt op de openbare profielen. Dat komt overeen met de permanente zichtbaarheid van de gevangenen voor de bewakers door de wijze waarop het Panopticum is gebouwd 1
- Op Instagram wordt de heersende beeldcultuur, 'aan het ideaalplaatje voldoen', als normaal voorgesteld. Door de permanente zichtbaarheid gaan eigenaars van Instagramaccounts dat ideaalplaatje verinnerlijken en toepassen op zichzelf, zoals blijkt uit het gebruik van Photoshop, om niet af te wijken van de norm 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat het lichaam door virtualisering steeds meer als een consumptieartikel wordt gezien: in de virtuele wereld wordt het lichaam gebruikt als middel om anderen te prikkelen / om geprikkeld te worden.

voorbeeld van een goed antwoord:

We leven een steeds groter deel van ons leven online, waardoor we steeds minder fysiek actief hoeven te zijn. Daardoor gaan we ons lichaam steeds meer zien als een passief genotsmiddel dat vooral dient om geprikkeld te worden. Tegelijkertijd worden we in de virtuele wereld van film, televisie en sociale media voortdurend geprikkeld om 'plaatjes' van onszelf te laten zien aan anderen. Met de *Brazilian Butt Lift*-operatie kan iemand zelf zijn lichaam vormgeven en zijn imago creëren. Zo wordt het lichaam steeds meer een consumptieartikel dat we zelf naar onze hand zetten.

5 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat een argumentatie met de *Brazilian Butt Lift*-operatie of het een probleem is als het lichaam als een consumptieartikel wordt gezien, met:

- een relevante morele waarde als een verwijzing naar iets dat belangrijk is, en 1
- een uit de relevante morele waarde afgeleide norm/gedragsregel 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens mij is het wel een probleem als we ons lichaam beschouwen als een consumptieartikel waar we mee kunnen doen wat we willen. Je hebt je lichaam niet maar bent het. En we moeten goed voor ons lichaam zorgen, zodat het gezond is en blijft. Vanuit de waarde 'gezondheid' kun je bijvoorbeeld de norm opstellen 'je mag je lichaam niet opzettelijk schade toebrengen'. Dat staat haaks op het opereren van een gezond lichaam voor een esthetisch doel, zoals bij de *Brazilian Butt Lift*-operatie 2

of

- Ik denk dat het niet zo'n probleem is om ons lichaam te zien als een consumptieartikel. Doordat ons lichaam minder vaak nodig is voor fysieke arbeid of strijd, is het leven voor veel mensen gaan draaien om genot en gebruiken we ons lichaam om ons prettig te voelen. Dat is volgens mij een grote luxe. In feite verschilt een *Brazilian Butt Lift* niet eens zo veel van het kopen van mooie kleren: het is het genot om jezelf op een bepaalde manier te presenteren. Ik ga bij deze gedachtegang uit van de waarde 'geluk'. Hieruit kun je de norm afleiden: 'doe datgene waarvan je gelukkig wordt'. Uitgaande van geluk is het dus geen probleem om ons lichaam te zien als een gebruiks- of consumptieartikel. Dat die operatie veilig moet plaatsvinden, zodat er niemand aan overlijdt, is volgens mij een losstaande kwestie 2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met een voorbeeld van een ethische deugd dat Timo volgens Aristoteles goed omgaat met de *bottomless scroll* op Instagram als hij daarbij handelt volgens het juiste midden tussen twee uitersten.

voorbeeld van een goed antwoord:

Een voorbeeld van een ethische deugd is matigheid. Dit houdt het midden tussen bandeloosheid enerzijds en ongevoeligheid anderzijds. Deze deugd heeft Timo onvoldoende ontwikkeld, waardoor hij doorschiet in het scrollen op Instagram. Als hij zich oefent in matigheid, zal hij zijn verlangens beter onder controle krijgen en er niet blindelings achteraan lopen. Hij moet daarbij ook niet naar het andere uiterste doorschieten en bijvoorbeeld ongevoelig worden voor zijn verlangens.

7 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat Timo volgens de opvatting van Aristoteles geen ware vriend van zichzelf is, omdat hij tegenstrijdige/destructieve verlangens heeft als hij scrolt op internet, terwijl hij iets anders wil/kan doen.

voorbeeld van een goed antwoord:

Timo geeft aan dat hij iets wil opzoeken en ongemerkt heel diep in Instagram terechtkomt. Daaruit blijkt dat hij eigenlijk iets anders wilde doen, maar afgeleid wordt door Instagram. Volgens Aristoteles ben je een ware vriend van jezelf als je verlangens niet tegenstrijdig zijn. Dat zijn ze bij Timo wel, want hij wil scrollen op Instagram en toch ook niet. Daarom is hij geen ware vriend van zichzelf.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat in het voorbeeld waarin de aandacht van Timo wordt opgeëist door de *bottomless scroll*, een van de volgende drie gevaren te herkennen is:

- de mens als bestelbaar bestand,
- verdringing van andere vormen van ontbergen,
- vervreemding van zichzelf als Dasein.

voorbeeld van een goed antwoord:

- Door de moderne techniek kan een mens volgens Heidegger zelf in het gestel worden opgenomen en opeisbaar worden. Dat gebeurt bijvoorbeeld als Timo ‘heel diep in Instagram’ terecht komt door de *bottomless scroll*, terwijl hij eigenlijk alleen iets wil opzoeken. Timo wordt door Instagram ‘besteld’ als bron van inkomsten door reclame. Zo wordt Timo opgeëist door de techniek.

of

- Door de *bottomless scroll* wordt alle informatie en uitwisseling in het technisch-commerciële bestel van Instagram opgenomen. Bovendien wordt ook nog eens al Timo’s tijd opgeslokt en verschijnt alles als tijdverdrijf. Hierdoor kunnen andere vormen van ontbergen in het gedrang komen.

of

- Als Timo zich verliest in de *bottomless scroll*, vervreemdt hij van zichzelf als Dasein. In het scrollen heerst de techniek zo sterk dat hij zichzelf niet meer ervaart als een wezen dat kan worden aangesproken en uitgenodigd door het zijn.

9 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg met Kants opvatting van vrijheid dat Kant het zou afkeuren dat Timo zich laat leiden door de *bottomless scroll*: Timo laat zich leiden door zijn neiging tot eindeloos scrollen in plaats van door autonoom te handelen vanuit de rede 1
- een uitleg met Benthams opvatting van geluk dat Bentham het zou afkeuren dat Timo zich laat leiden door de *bottomless scroll*: Timo baalt van zijn eindeloze gescrol en maximaliseert dus niet zijn genot 1
- een argumentatie hoe om te gaan met sociale media, met een afweging van Kants opvatting van vrijheid en Benthams opvatting van geluk 1
- een argumentatie hoe om te gaan met sociale media, met kritiek op een vooronderstelling bij een van deze twee opvattingen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Timo geeft zich over aan de neiging om eindeloos te scrollen, terwijl hij volgens Kant vrij zou zijn als hij zich zou laten leiden door zijn rede. Je bent vrij als je autonoom kiest voor het goede, door je af te vragen welke maxime in deze situatie algemeen geldend kan zijn 1
 - Volgens Bentham moeten we streven naar de maximalisering van het geluk, door te streven naar genot, en pijn zoveel mogelijk te vermijden. Ook Timo moet een afweging maken tussen pijn en genot als hij online scrolt, bijvoorbeeld tussen het genot van het neuzen op Instagram en de 'pijn' van verspilde tijd en spijt achteraf. Timo maakt deze afweging echter niet, maar blijft als een soort verslaafde onnadenkend scrollen 1
 - In mijn omgang met sociale media ga ik uit van de opvatting van Kant. Volgens Bentham draait het leven namelijk om zoveel mogelijk geluk en daarmee veronderstelt hij dat een gelukkig leven altijd een goed leven is. Volgens mij moeten we juist handelen vanuit onze rede en die apps afsluiten. Om vrij te kunnen zijn is het belangrijk om jezelf te bepalen en je niet te laten leiden door de neigingen waar die apps op in spelen, ook al brengt dat op dat moment plezier. Net als Kant wil ik uitgaan van mijn autonome rede in mijn omgang met sociale media 2
- of
- Mijn opvatting over sociale media past het best bij Bentham. Lekker onderuitgezakt rondkijken op Instagram is voor mij geluk. En gelukkig zijn is waar het om draait in het leven. Kant veronderstelt dat we de universele wetten van de rede als leidraad kunnen nemen en ons niet hoeven te laten leiden door het streven naar genot en het vermijden van pijn. Net als Bentham denk ik dat de realiteit anders is. We streven altijd naar geluk en moeten daarbij de juiste optelsom van de voor- en nadelen van sociale media maken 2